

STARTNOTITIE

DOORLOPENDE KENNISDELING CULTUUR

Juni 2026

Aanleiding

Op 2 juni 2025 hebben de partijen CDA, D66, PvdA, Partij voor de Dieren, GROENLINKS en SP in een motie GS verzocht om een plan uit te werken op welke termijn doorlopende kennisdeling op gebied van cultuur ingericht kan worden en hierbij de gemeenten en cultuursector te betrekken. De titel van Motie 52 was 'Motie bij tweeminuten debat cultuur'. In maart heeft in PS een debat plaatsgevonden rond Motie 52 met als titel 'Steunpunt Cultuur'.

Het in opdracht van provincie Noord-Holland uitgevoerde onderzoek van Berenschot 'Verkenning van provinciale ondersteuning voor cultuurbeleid in Noord-Holland' laat zien dat er behoefte is bij het culturele veld en bij gemeenten aan netwerkvorming en kennisdeling.

Analyse onderzoek Berenschot

Waar ligt de ondersteuningsbehoefte bij gemeenten volgens het onderzoeksrapport van Berenschot?

> Toegang tot overzichtelijke informatie vanuit één kanaal over relevante subsidies en fondsen, landelijke ontwikkelingen en overige kennisdeling, ook op praktische vraagstukken, bijvoorbeeld op het gebied van fondsenwerving.

> Daarnaast is er volgens de kerngemeenten behoefte aan meer samenhang binnen de provincie, de regio's en versterking van verbindingen tussen gemeenten, instellingen en makers.

> Ook speelt financiële druk (zorgen over bezuinigingen) in de sector een rol, waardoor kennisdeling, over bijvoorbeeld fair pay, gewenst is. ¹

> Het onderzoek geeft aan dat de rol van kerngemeenten op het gebied van kennisuitwisseling richting kleine en middelgrote gemeenten wisselend wordt ingevuld.

¹ Onderzoek Ondersteuningsstructuur Cultuur Berenschot – p. 29

Actuele opgaven en vraagstukken binnen cultuurbeleid

De komende jaren staan gemeenten en de provincie voor verschillende opgaven binnen het cultuurbeleid, zoals het versterken van de culturele infrastructuur, het vergroten van toegankelijkheid van cultuur, de vernieuwing van het landelijk cultuurbestel vanaf 2029, en het verbinden van cultuur met andere beleidsvelden (bijvoorbeeld onderwijs, ruimtelijke ontwikkeling en welzijn).

Gemeenten staan voor vergelijkbare vragen: hoe versterk je cultuurparticipatie, hoe ga je om met beperkte middelen en hoe werk je samen met partners in de regio? Structurele kennisuitwisseling kan helpen om ervaringen te delen, van elkaar te leren en beleid effectiever te maken.

Bovenregionale samenwerking op het gebied van kennisdeling versterkt de slagkracht om van elkaar te leren en gezamenlijk de culturregio MRA en NHN op het gebied van cultuur op de kaart zetten. Zowel binnen de provincie Noord-Holland zelf als ook op landelijk niveau in relatie tot andere provincies en OCW.

Op dit moment vindt kennisdeling over de genoemde vraagstukken en opgaven versnipperd plaats. Er is behoefte aan een centraal punt en doorverwijsfunctie (waar is kennis en informatie rond cultuur te vinden?) op het gebied van kennisdeling cultuur(beleid).

Uitgangspunten

We bouwen voort op de uitgangspunten in het *Beleidskader Erfgoed en Cultuur 2022* en het *Uitvoeringsprogramma cultuur - Verbreden & Verbinden 2025-2028*.

Dit betekent dat we een rol blijven zien voor kerngemeenten in Noord-Holland in kennisdeling met kleinere gemeenten. We gaan met de kerngemeenten in gesprek om te achterhalen wat zij nodig hebben om deze rol beter te vervullen.

Deze aanpak sluit aan bij de lijn van de *Agenda Voorzieningen* waarin wordt toegewerkt naar regionale samenwerkingsagenda's cultuur. Kennisdeling over onder andere cultuurbeleid is hierbij een belangrijk onderdeel.

Voorstel:

1. **Voortzetting activiteiten** rond kennisdeling cultuur die al in gang zijn gezet (zie bijlage 1).
2. De komende maanden gaan we **in gesprek met gemeenten in de regio's MRA en NHN** en afzonderlijke bestuurlijke regio's om nog beter in kaart te krijgen waar behoeften rond kennisdeling liggen en wat kerngemeenten nodig hebben om hun rol richting kleinere gemeenten beter te kunnen vervullen.
3. Aanstellen van een **kennismakelaar cultuur Noord-Holland** voor doorlopende kennisdeling en centraal aanspreekpunt. In eerste instantie nauw gelieerd aan de provincie in verband met aan- en bijsturing - voor specifieke vragen vanuit gemeenten. Deze kennismakelaar, organiseert netwerkbijeenkomsten, verwijst door naar beschikbare informatie, houdt een vragensprekuren en ontwikkelt de kennisfunctie cultuur in de komende twee jaar.

Beoogde resultaten

Structurele kennisuitwisseling helpt gemeenten om cultuurbeleid sterker, efficiënter en

innovatiever vorm te geven. Door ervaringen te bundelen ontstaat een lerend netwerk dat bijdraagt aan een rijk en toegankelijk cultureel aanbod in de regio. De kennismakelaar cultuur is een duidelijk aanspreekpunt bij specifieke kennisvragen op maat door gemeenten. Dit draagt ook bij aan de ondersteuning van kleinere gemeenten met beperkte ambtelijke capaciteit.

Op korte termijn:

- Een actief netwerk van gemeenteambtenaren rond cultuurbeleid middels kennisuitwisseling;
- Beter zichtbaarheid van bestaande kennis en initiatieven.
- Duidelijke vraagbaak in de vorm van de kennismakelaar.
- Snelle centrale toegankelijke ontsluiting van informatie, kennis en ontwikkelingen rond cultuurbeleid

Op langere termijn:

- Versterkte samenwerking tussen gemeenten;
- Beter onderbouwd en effectiever cultuurbeleid;
- Helder waar kennis rond cultuur te halen valt;
- Meer samenhang tussen lokale en regionale cultuurinitiatieven.
- Meer verbinding van cultuur met andere beleidsvelden.

Tijdspad

Voorstel is om de periode 2026 t/m 2028 te gebruiken als *Startperiode*. Om in najaar 2028 de evaluatie uit te voeren voor het vaststellen van de vervolgaanpak vanaf 2029 en verder. Op deze wijze werkt de provincie Noord-Holland stapsgewijs aan het investeren in doorlopende en duurzame kennisdeling op het gebied van cultuur. Voor een gedetailleerdere planning zie bijlage 2.

Globaal stappenplan doorlopende kennisdeling cultuur:

1. Inventariseren van kennis en ondersteuningsbehoeften bij (kern)gemeenten via MRA en NHN.
2. Opdracht kennismakelaar opstellen naar aanleiding van de inventarisatie.
3. Aanstellen van een kennismakelaar en coördinator van het kennisnetwerk cultuur.
4. Organiseren van kennisdelingsbijeenkomsten.
5. Ontwikkelen Actieagenda kennisfunctie 2027-2028, inclusief tijdlijn door kennismakelaar cultuur.
6. Najaar 2028 evaluatie ten behoeve van vervolg in 2029 en verder.

BIJLAGE 1

Lopende activiteiten doorlopende kennisdeling door provincie Noord-Holland

- **Periodieke bijeenkomsten gemeenten**
Twee tot vier keer per jaar is er een bijeenkomst waarin ambtenaren cultuur binnen cultuurregio's MRA (Metropoolregio Amsterdam) en NHN (Noord-Holland Noord) actuele thema's en ontwikkelingen bespreken en praktijkvoorbeelden presenteren. Ambtelijke kerngroepen MRA en NHN komen ca. 1 keer per maand bijeen voor voortgangsoverleg.
- **Thematische werksessies in de cultuurregio's MRA en NHN**
Kleinschalige sessies rond specifieke onderwerpen, zoals cultuurparticipatie, financieringsmodellen of samenwerking met culturele instellingen.
In het nieuwe Werkprogramma MRA cultuur 2026 -2028 speelt kennisdeling een belangrijke rol. Er staan kennisbijeenkomsten gepland met als thema 'talentontwikkeling', onderzoeken naar onder andere 'The Culture', pilot publieksbereik via het culturele doelgroepenmodel ten behoeve van een benchmark MRA, verhoging toegankelijkheid van de culturele sector en advies verduurzaming van culturele instellingen.
Vanuit cultuurregio NHN wordt ingezet op het versterken van de samenwerking over gemeentegrenzen heen, kennisdeling op diverse onderdelen van het cultuurbeleid, en het versterken van talentontwikkeling jongeren in de regio.
- **Digitale kennisdeling**
Een online omgeving waar documenten, beleidsvoorbeelden en relevante onderzoeken worden gedeeld.
 - Inzicht in landelijke kennispartners:
Er vindt er op dit moment op diverse manieren kennisdeling plaats op gebied van kunst en cultuur, zowel lokaal, provinciaal als landelijk. Instituten als de Boekmanstichting en het LKCA (Landelijke Kennis Centrum Cultuureducatie en Amateurkunst) en ook Steunpunt Cultureel Erfgoed van de provincie NH organiseren thematische kennisateliers of meerdaagse cursussen voor ambtenaren of culturele instellingen. Beleidsmakers en culturele instellingen kunnen hier terecht met vragen. Een lijst van deze organisaties en doorlink mogelijkheden gaat de provincie in de zomer van 2026 plaatsen op de eigen website.
 - Verkenning naar andere mogelijkheden voor (online) kennisdeling door kennismakelaar
- **Dashboard cultuur**
 - Digitaal in kaart brengen culturele infrastructuur in Noord-Holland (DSP onderzoeksrapport 2025).
 - Verkenning monitoringsysteem Cultureel Nederland in Kaart in samenwerking met Plein C.
- **Thematische kennisdeling** op gebied van bibliotheken, cultuureducatie en cultuurparticipatie via kennisplatforms van ondersteuningsinstellingen in NH zoals Probiblio en Plein C.

- **Kennisvorming rond actuele beleidsopgaven** – intern of in samenwerking met ondersteuningsinstellingen Probiblio en Plein C, bijvoorbeeld:
 - In aanloop richting de nieuwe bibliotheekwet (verwachting vanaf 2027) heeft de provincie in samenwerking met de gemeenten die betrokken zijn bij Bibliotheek Zuid-Kennemerland een pilottraject uitgerold voor de samenstelling van een meerjarenbeleidsplan rond het bibliotheekbeleid die gemeenten vanaf 2027 verplicht zijn te ontwikkelen. De opbrengsten uit deze pilot (oplevering voorjaar 2026) worden gedeeld met andere regio's waar gemeenten samen een bibliotheeknetwerk delen.
 - Talentontwikkeling
 - Fair Pay
- **Versterking culturele infrastructuur amateurkunst 2025-2028 (matchingsregeling)**
 GS hebben in het '*Uitvoeringsprogramma Cultuur - Verbreden & Verbinden 2025-2028*' opgenomen dat de provincie Noord-Holland deel gaat deelnemen aan de landelijke matchingsregeling 'Versterking landelijke infrastructuur amateurkunst 2025' (VLIAK 2025). Dit om de brede basis rond talentontwikkeling binnen amateurkunst te ondersteunen vanuit de provincie. Provincie heeft Plein C gevraagd een plan te ontwikkelen en hiermee landelijk en provinciaal subsidie aan te vragen. Ook neemt Plein C de uitvoering op zich.
 De aanvraag voor 2025 is positief gehonoreerd door het Fonds voor Cultuurparticipatie met een subsidiebijdrage van € 174.000. Provincie Noord-Holland heeft vervolgens een matchingsbijdrage van € 174.000 ter beschikking gesteld aan Plein C.

Deze landelijke matchingsregeling krijgt een vervolg met de regeling 'Versterking landelijke infrastructuur amateurkunst 2026-2028'. Daardoor blijft tot en met 2028 het culturele verenigingsleven in Noord-Holland ondersteund door nieuwe (matchings)bijdragen van zowel OCW als de provincie Noord-Holland. Provincie Noord-Holland draagt voor het driejarig vervolg van deze matchingsregeling in de periode tot en met 2028 wederom Plein C voor als uitvoeringsorganisatie. Kennisdeling rond amateurkunst, verenigingsleven en bijvoorbeeld The Culture is een belangrijk onderdeel in het projectplan.

- **Netwerkvorming**
 Netwerken binnen de culturele sector zijn waardevol en belangrijk. Binnen het cultuurbeleid van de provincie stimuleert de provincie Noord-Holland samenwerking tussen gemeenten in de cultuurregio's MRA en Noord-Holland Noord. In het *Uitvoeringsprogramma Cultuur 2025-2028* is genoemd dat de provincie de samenwerking en kennisdeling in de negen bestuurlijke regio's extra wil aanjagen. Dit is inmiddels in gang gezet.
 - Netwerk ambtenaren: Per gemeente één ambtelijke contactpersoon cultuurbeleid die deelneemt aan het netwerk en informatie in de bestuurlijke regio met collega ambtenaren te delen.
 - Daarnaast een netwerk bestuurders cultuur van alle gemeenten die bij elkaar komen in MRA en NHN verband.
 - In het kader van de *Agenda Voorzieningen* is een netwerk bestuurders op elke bestuurlijke regio niveau werkzaam. Hierin vinden overleggen plaats op onder andere het thema cultuur.
 - Vanuit de matching *Versterking culturele infrastructuur amateurkunst 25-28* wordt er door Plein C een impuls gegeven aan de provinciale netwerkvorming van cultuurcoaches in gemeenten. Door bijvoorbeeld de organisatie van een aantal netwerk- en kennisuitwisselingsbijeenkomsten.

BIJLAGE 2

P L A N N I N G Doorlopende kennisdeling cultuur

ONDERDEEL	2026	2027	2028
Kennisdeling online	Juli: actualisatie op website Provincie NH: linkjes naar landelijke kennisinstituten cultuur (zoals LKCA, DEN, Boekmanstichting etc.)	Actueel houden door kennismakelaar	Actueel houden door kennismakelaar
Netwerk ambtenaren			
Kennis- en netwerk bijeenkomsten kerngemeenten MRA en NHN	1x per maand (10x per jaar)	1x per maand (10x per jaar)	1x per maand (10x per jaar)
Bijeenkomsten gemeenten MRA en NHN	September en Oktober	Februari Oktober	Februari Oktober
Thematische kennissessie ambtenaren	- Oktober: MRA/ NHN Talentontwikkeling - November: cultuureducatie (Plein C) - December	- April - Mei: cultuurparticipatie (Plein C) - December	April December
Netwerk bestuurders cultuur	4 november		
Kennis & netwerkbijeenkomst bestuurders	4 november	November (voorzieningen)	November
Thematische kennisdeling	Oktober: bibliotheken	Oktober: bibliotheken	Oktober: bibliotheken
Kennismakelaar	>Juni-september: profiel en werving >Per 1 oktober aan de slag >inventariseren behoeften MRA en NHN	>Organisatie kennissateliers >Uitwerken plan van aanpak, inclusief keuze kennisplatform	>Uitvoeren plan van aanpak >December: Evaluatie en vervolg 2029 e.v.
Netwerk bijeenkomsten organiseren	Startbijeenkomst: november	2x per jaar netwerkbijeenkomst	2x per jaar netwerkbijeenkomst
Actieprogramma kennisdeling ontwikkelen	>opzet actieprogramma kennisdeling >Uitwerken instrumenten als telefonisch spreekuur en kennisplatform en advies op maat voor vraagstukken	>Uitvoeren actieprogramma, inclusief keuze kennisplatform >Advies op maat	Najaar: evaluatie kennisdeling en actieplan 2029 e.v.

BIJLAGE 3

F I N A N C I Ě N Doorlopende kennisdeling cultuur

ONDERDEEL	2026	2027	2028
Kosten			
Kennis- en netwerk bijeenkomsten bestuurders en ambtenaren	27.000	30.000	30.000
Kennismakelaar	30.000	120.000	120.000
Thematische kennisdeling	20.000	20.000	20.000
GIS – specialist (dataverwerking)	pm	pm	pm
Dashboard cultuur & Cultureel Ndl in Kaart	40.000	75.000	100.000
Matchingsregeling Versterken infrastructuur amateurkunst	175.000	175.000	175.000
Evaluatie	0	0	20.000
Projectbudget	5.500	25.000	50.000
TOTAAL *)	297.500	445.000	515.000

*) Bovenstaande uitgaven doorlopende kennisdeling zijn in 2026 op te vangen binnen bestaande budgetten Cultuur en Voorzieningen. Mocht het voor 2027/2028 nodig zijn, dan gaan we hiervoor het kaderbrieftraject gebruiken.